

Suomen Oppisopimusosajaat ry:n hallitus

2.12.2020

Suomen Oppisopimusosajaat ry:n hallitus kiittää Opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen.

Vuoden 2018 alussa nostettiin ammatillisen koulutuksen lakiin keskeiseksi elementiksi osaamisperusteisuus eikä osaamisen hankkimista määritellä aikasidonnaiseksi. Ammatillisen koulutuksen lain mukaisesti ei ole vielä kokonaan koulutettu yhtään koko ikäluokkaa ja osaamisperusteisuutta ollaan ottamassa vielä käyttöön. Opiskelijoiden yksilöllisiä opintopolkuja toteutetaan kouluissa ja työpaikoilla opiskelijoiden omalla rytmillä ja tahdilla. Yksilöllisyys tarkoittaa myös tuen ja ohjauksen kohdentamista opiskelijoille tarpeen mukaisesti ja niissä oppimisympäristöissä, joissa opiskelija tukea tarvitsee.

Pidämme osaamisperusteisuutta merkittävänä ammatillisen koulutuksen tulevaisuuden ja Suomen kannalta. Oppisopimuskoulutuksessa on jo vuosikymmenten ajan tunnistettu osaamisperusteisuus -lähtökohta, kun työelämä edellyttää osaamista ja osaajia.

Emme kannata ammatillisen koulutuksen asetukseen oppivelvollisia koskevaa opetuksen ja ohjauksen määrällistä säätelyä (A673/2017, Opetuksen ja ohjauksen riittävän määrän arviointi §10a), vaikka kyseessä olisikin nuori, jolla ei tunnistettavaa osaamista ole ja vaikka hän onkin ammatillisen perustutkinnon opiskelija. Vaikka pidämme erinomaisena sitä, että määrällinen säätely ei koskikaan työelämässä oppimista, voidaan opetuksen ja ohjauksen määrällisellä säätelyllä palata sellaisiin aikataulutettuihin jaksotuksiin, jotka tulevat heijastumaan rajoittavasti tällä hetkellä joustavasti aikataulutettuihin työelämässä oppimisen jaksoihin. Pidämme tärkeänä lähtökohtana, että yksilöllinen opintopolku koostuu oppijan tarpeisiin perustuvasta oppimisympäristöjen käytön hyödyntämisestä ja opiskelijälähtöinen lähestymistapa vahvistuu entisestään. Voisiko olla jokin muu menettely turvaamaan opiskelijoille/ huoltajille oikeus osoittaa huolensa opetuksen ja ohjauksen riittämättömästä määrästä ja taata opiskelijan oikeusturva?

Kannatamme esitystä uutta nivelvaiheen tutkintoon valmentavasta koulutuksesta, kun uudessa valmentavassa koulutuksessa on yhteinen opetussuunnitelma lukioissa, ammatillisessa koulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä. Tämä mahdollistaa uudenlaista yhteistyötä eri toimijatahojen

välillä eri puolilla maata ja myös haja-asutusalueilla. Opetussuunnitelmatyöhön esitämme tärkeäksi säilyttää työelämässä oppimisen polulle valmiuksien lisäämisen nykyisen Valman tapaan.

Oppivelvollisuuslakia ja maksuttomuutta esitetään otettavaksi käyttöön vuonna 2021. Lakiuudistuksen vaikutukset ovat laajat ja sen voimaantuloon valmistautumisen tulisi antaa lisäaikaa niin, että se tulisi voimaan 1.8.2022. Pidämme perusteluna myös tutkintoon valmentavan koulutuksen yhtäaikaista aikataulua.

Suomen Oppisopimusosajaat ry, hallituksen näkemykset tiivistetysti, kun tarkastelukulma on työelämässä oppiminen ja oppisopimuskoulutus:

- Oppivelvollisuuden laajentaminen ei yksin riitä, kun ratkaistaan ongelmaa, jossa kaikilla nuorilla ei ole riittävät edellytykset siirtyä ammatilliseen tai lukiokoulutukseen ja suorittaa 2. asteen tutkinto.
- Lain voimaantuloon tulisi antaa lisäaikaa niin, että se voisi tulla voimaan aikaisintaan 1.8.2022.
- Määrällisestä opetuksen ja ohjauksen määrittelystä tulee luopua ja osaamisperusteisuuden lähtökohtaa tulee entisestään vahvistaa ammatillisessa koulutuksessa. Voisiko olla jokin muu menettely turvaamaan opiskelijoille/ huoltajille oikeus osoittaa huolensa opetuksen ja ohjauksen riittämättömästä määrästä ja taata opiskelijan oikeusturva?
- Oppisopimus, työelämässä oppiminen, tulee olla yksi oppivelvollisuusikäisten nuorten koulutusvaihtoehto. Tutkintoon valmentavaan koulutukseen tulee sisältyä aihealueita, joilta voidaan siirtyä työelämässä oppimisen polulle.

Suomen Oppisopimusosajaat ry, hallituksen puolesta

Virpi Spangar

hallituksen puheenjohtaja